

לשון השיר: סדנה לכתיבת שירה בהנחיית נעה שחם

14 מפגשים, ימי שני (החל מתאריך 6/3/23), 19:00-21:00
מקום לשירה, סירקין 5, חיפה [שוק תלפיות]

מה מייחד את לשון השיר, מה עושה את הביטוי הפואטי נבדל כל כך מכל דיבור אחר ולמה חשוב לדעת ניקוד כדי לכתוב ולקרוא שירה?

כל אלה ועוד בסדנת לשוננו של השיר, שבה נתחקה אחר לשונן המיוחד של השירה והמסה, אחר מאפייני יסוד של העברית (עקרונות בדקדוק) ואחר עקרונות מרכזיים בשקילה ובפרוזודיה, וכן נגבש קורפוס יצירתי משלנו. בסדנה נִיחשף לשירה מהפריזמה הלשונית ולתכנים תאורטיים, שיריים וסיפורתיים מהפריזמה העולמית, וכן יינתנו תרגילי כתיבה ויתקבל משוב.

נעה שחם היא משוררת, עורכת ולשונאית. שימשה יועצת לשון לחטיבת החדשות בתאגיד השידור הישראלי. זוכת פרס משרד התרבות (2015) בקטגוריה "משוררים בראשית דרכם". ספר שירה "כולנה" יצא בהוצאת מקום לשירה (2019). בספטמבר 2022 ראה אור ספרה "המפלצת תוחלת" בהוצאת ברחש.

תוכנית המפגשים:

מפגש 1 – הלשון הייחודית של השירה

הפונקציות של הלשון עפ"י יאקובסון (הבלשן הסטורקטורליסט); גילוי וכיסוי בלשון – חלקים ממסתו של ביאליק; בחסד הדבורים – שלונסקי; חיי הנמלים (רחל בלובשטיין: על "חיי דבורים" למטרלינק); סבתות קדושות בירושלים – ראב).

מפגש 2 – המרחב של השירה

קריאה בשירים המתייחסים אל הלשון (פגיס, גורביץ', מישורי ואחרים).

מפגש 3 – ארגז הכלים הפואטי

מבט לשוני-סמנטי באמצעים אומנותיים מרכזיים בשיר: מטאפורה (מגע בין מסומנים), דימוי (דמיון בין מסומנים), אליטרציה (מהפונטיקה), הלימת התחביר לטור השירי (פסיחות), שאלת הפיסוק בשיר ועוד. (עמיחי, רביקוביץ', וולך, אבידן, ישורון, רטוש).

מפגש 4 – יתרונה של שוליות

הלשון, החברה, השיר: הסוציאליזם ופריחת השפה הנשית – מדוע דווקא השחרור מעול לשון המקורות אפשר פריחה של שירה נשית בעברית בשנות ה-20. [רחל מורפוגו (לוצאטו), יל"ג, רחל בלובשטיין, אסתר ראב]

מפגש 5 – ארגז הכלים הלשוני: מבוא לפרוזודיה

העברית – שפה שמית: על המבנה המיוחד של העברית (שורש + תבנית), מהי הברה, ההטעמה ומיקומה, סוגי חריזה, יסודות השקילה (ספירת הברות), שיטות שקילה מסורתיות לעומת שיטות שקילה מודרניות. (אבן גבירול, אלתרמן)

שיעור 6 – פרזודיה מודרנית

שיטת המשקל הטוני-סילאבית. קריאה בשירים שקולים (גולדברג, אלתרמן, שבתאי, מושקוביץ)

שיעור 7 – שירת אילוצים

סונט, הייקו, פלינדרום. מה עושה אילוץ הלשון לשירה?
(שייקספיר, אליזבת' בארט-בראונינג, באשו, ירח חסר, הדס, דובב)

שיעור 8 – השפה כקונספט

מבט אל שירת השפה בארץ ובעולם. קריאה בשירי שפה.
[ברנסטין, גורביץ', גבעוני-הרשובסקי, מישורי, בן עמי, שבתאי]

שיעור 9 – שירה ודקדוק

קריאה בקטעים נבחרים של "שירה ודקדוק" מאת גרטרוד סטיין,
מפגש אורח עם המתרגם עמית בן עמי.

שיעור 10 – מבוא לניקוד השיר

למה חשוב לדעת לנקד כדי לכתוב ולקרוא שיר? דוגמות מהשירה (ריה"ל, שחם)
תרגול יסודות הניקוד (דגשים, שוואים, כללי יסוד בחוק ניקוד ההברות)

שיעור 11 – שירה וְעִרְכָּה

האם חשוב לערוך שיר? – תפקיד העורך והעריכה.
קריאה בטקסטים אישיים של משוררים המתייחסים לסוגיית העריכה.

שיעור 12 – סדנת עריכת טקסטים

קריאת טקסטים של תלמידותים ועריכתם, בהתכוונות לטקסט מסכם.

שיעור 13 – המשך סדנת עריכה לטקסט הסופי של הקורס

שיעור 14 – השיעור המסכם

מפגש סיכום ורשמים ויין, וְכֵן:
פגישות אישיות ומעבר על החומרים שהתהוו אצל התלמידותים בקורס.

הרשמה: עלות 1,800 ש"ח – 10% הנחה לנרשמים עד סוף ה-10.2.23 ניתן לחלק עד 5 תשלומים.

הרשמה בקישור: <https://mrng.to/VFaXTBTJHv>

* ביטול והחזר (בניכוי תשלום על מפגש בודד) עד לאחר המפגש הראשון בלבד